

16. festival Trnfest

Jararaja je peskovnik za ustvarjanje

Etnoskupina za začetek festivala – Že v njenem imenu je skrito bistvo: svetlozveneča glasba za ples

Jararaja je skupina s posebnim značajem. Njihovo ime je skovanka besede raja ter indijskih besed »ioro«, kar pomeni leto, poletje, in »jaren«, kar pomeni čist in zveneč glas. Svoj temperament črpajo iz slovenske ljudske glasbe, ki jo preigravajo in tudi na novo ustvarjajo. Dodajajo ji Janezovo harmoniko, Petrin kontrabas, Gregorjev klarinet, Vasjevo violino in številne prijatelje, na nocojšnjem koncertu v okviru Trnfesta tudi kitarista Robija Pikla in bobnarja Sergeja Randelovića.

Avtorsko ter ljudsko glasbo eklektično povezujejo z jazzom, klezmerjem, balkanskimi ritmi, tangom, rock'n'rollom, njihov credo pa je ustvarjanje z improvizacijo, iskrenostjo, pretočnostjo, sledenjem sebi, spodbujanjem sinergije, iskanjem presežkov, igranjem s strastjo in rast, pravi vodja skupine Janez Dovč.

Kako bi opredelili Jararajo in njeno identiteto?

Jararaja je težko opredeljiva. To je peskovnik, v katerem igramo in se igramo, da prikličemo duha skupinske energije. Identiteta Jararaje smo glasbeniki, vsak po svoje ustvarjalna osebnost, in pa gotovo slovenska ljudska glasba.

Kaj vas še povezuje poleg glasbe?

Preden smo postali ansambel, smo bili prijatelji. S Petro in Gregorjem smo se spoznali na folklori, Vasja pa je moj sošolec na fakulteti za fiziko. Glasbeni dialog je bil nadgradnja običajnega dialoga.

Od kdaj ideja ustvarjanja z ljudsko glasbo?

Glasba je vedno povezana s prostorom. Ljudska glasba tako kot besede skriva v sebi veliko modrosti in škoda je, da je ne bi podajali naprej. Rekli smo si, zakaj ne bi poskusili črpati iz slovenske ljudske glasbe, saj se tudi o tem da govoriti na način, ki je ljudem všeč. In to ne samo starejšim od petdeset let. To so aktivistično-patriotski razlogi.

Po eni strani imate ljudsko, po drugi pa skoraj akademsko podobo, zakaj?

Res? Morda. Eno je akademski, drugo ljudski pristop. Dobro je, da se tudi glasbi lahko približaš z obeh strani. Da znaš zarajati in da se znaš osredotočiti, malo obdelati, analizirati, narediti po svoje. Ljudske glas-

be mi nočemo restavrirati, kot smo to počeli pri folklori, ampak jo poskušamo sinhronizirati z današnjim časom. Če si iskren in odprt, ne moreš ponarediti pristne narave glasbe.

Je akademski pristop del vaše strategije?

Strategija, kakšna beseda! Zdi se mi, da smo mi pozno naredili strategijo za to, kar smo počeli. Pogledali smo nazaj, kaj sploh počnemo in kaj nam je všeč: aha, ljudska, slovenska, mladi, žur, čustva, torej to bi lahko bila naša strategija. Nismo skupina, ki bi najprej izbirala svoje člane in glasbene zvrsti. Naš nastanek je vsekakor ljudski. Vzknila je iz sproščenosti, zabave in dolge noči.

Kako na koncertu sprejemajo avtorske in kako ljudske pesmi?

Ljudje na koncertu občutijo iskrenost pri izvajanju. Najbolj si iskren, ko igraš avtorsko glasbo, vendar je odziv v obeh primerih dober, saj je pomembno, kako nekaj poveš. Avtorsko glasbo poskušamo igrati tako, kot bi bila ljudska, in ljudsko, kot bi bila avtorska.

Kako ohranjati iskrenost z leti igranja, ko se oblikujejo strategije in dosežajo uspehi?

Uspeh je obdržati iskrenost ves čas. Čutim, kdaj jo izgubljam, in zadovoljstvo ob igranju je takrat nepopisno manjše. Je tudi nevarno za samo glasbo, če dosežeš stopnjo, ko ržiš tako spodbujen, da bi bil iskren. Takrat se je bolje ustaviti in se vprašati, zakaj je tako, najti razlog ali pa končati. Glasba, v kateri ni iskrenosti, ni srčna in je prazna.

V srcu umetnosti je iskrenost, kako to obnavljate ob vsakem koncertu, snemanju?

Razvijati se moraš ves čas. Za skupino je nevarno, če na krilih uspeha

pozabi, da mora delati naprej. Razvijaš se kot človek, napreduješ kot glasbenik. Vedno je treba delati nove potičke in poskusiti najnovejše modele lončkov, najboljšo mivko. Videti sadove svojega dela in odziv nanje. Vzdrževati in dodajati – skupina je večpartnerski odnos. Ves čas čutim vzporednico med glasbo in ljubeznijo. Ali pa s potjo, grška beseda za pot, *hodos* zveni podobno kot beseda za pesem, *ode*.

Torej je edina stalnost spreminjanje?

Ja, mislim, da to drži v metaforičnem smislu. Edina stalnost je sledenje sebi, svojim občutkom.

Ste pesimist?

Ne.

Ste realist?

Včasih.

Ste optimist?

Ja.

Tudi del identitete Jararaje je optimizem, ne?

Seveda. Če želiš širiti obzorja, moraš dati energijo, ne pa je jemati. Znati je treba kanalizirati, spreminjati, iz nečesa, kar ponavadi jemlje energijo, je treba narediti to, da bo začelo dajati, kar z glasbo lahko narediš. To Jararaja želi biti in to tudi je.

Kako biti zadovoljen tam, kjer si, a hkrati gledati načrtovati prihodnost?

Z lahkoto. Kot sva že prej govorila, mesto, kjer si, ni nikoli konstanta, ker se ves čas pomalem premikaš. Pot je tam, kjer stojiš.

To sprašujem zaradi dvojnosti, ki je najbrž prisotna ob vsakem uspehu; zadovoljstvo, a hkrati pogled navzgor.

Dokler se človek trudi, da je vsak nov dih navdih, ni problema.

EVA KRAŠEVEC

JARARAJA – Gregor Budal, Vasilij Centrih, Janez Dovč, Petra Trobec

Foto: Uršula Koržič